

Til Justitsministeriet

Pr. mail til jm@jm.dk og kfokr@jm.dk

Abel Cathrines Gade 21, st.th
1654 København V
(+45) 33 33 05 05
CVR: 42350176
kontakt@stenbroensjurister.dk

stenbroensjurister.dk

26. oktober 2023

Jnr. L-1509

FBS

Vedr. Høringsvar om initiativer mod åbenlys og systematisk handel med ulovlige stoffer (Justitsministeriets sagsnr. 2023-05521)

Stenbroens Jurister er en specialiseret retshjælp for hjemløse, stofafhængige og andre særligt udsatte. Lovudkastet i høring kan få betydning for udsatte stofbrugere. Stenbroens Jurister har derfor følgende bemærkninger til udkastet, som vi håber, at Justitsministeriet vil tage i betragtning i sit videre arbejde med lovforslaget.

Helt overordnet er det Stenbroens Juristers opfattelse, at de individuelle og samfundsmæssige udfordringer, der knytter sig til brugen af og handlen med euforiserende stoffer, ikke håndteres effektivt eller hensigtsmæssigt med den nuværende lovgivning. Tværtimod synes den gældende kriminalisering alene at føre til stærkere stoffer, mere risikabel brug af stoffer og flere afhængighedsproblemer, mens der vedvarende er blodige kampe om det illegale stofmarkeds store indtægtsmuligheder. Stenbroens Jurister opfordrer derfor regeringen og Folketinget til at reformere lovgivningen om euforiserende stoffer under inddragelse af erfaringer med andre tilgange, herunder legalisering og afkriminalisering.

I forhold til det konkrete lovudkast i høring har Stenbroens Jurister alene bemærkninger til de dele, der vedrører besiddelse af euforiserende stoffer til eget brug, hvor der lægges op til en fordobling af bødestrafpen i førstegangstilfælde og en ubetinget fængselsstraf ved gentagelsestilfælde, hvis overtrædelsen sker i en målrettet skærpet strafzone.

Strafskærpelserne

Formålet med straffebestemmelserne i lovgivningen om euforiserende stoffer er ifølge Justitsministeriet at begrænse udbredelsen af euforiserende stoffer for bl.a. at beskytte

befolkningen mod de skadevirkninger, som er en følge af brugen af euforiserende stoffer som rusmiddel.¹

Stenbroens Jurister finder det på denne baggrund helt uproportionelt at straffe besiddelse af stoffer til eget brug med fængselsstraf. Fængselsstraf har i sig selv skadevirkninger. Det bør derfor ikke benyttes mod de brugere af stoffer, som lovgivningen om euforiserende stoffer ellers har som et af sine mest væsentlige formål at beskytte. Forslaget fremstår derved afkoblet fra de reelle beskyttelseshensyn bag lovgivningen om euforiserende stoffer. Stenbroens Jurister savner derfor i høj grad bemærkninger i lovudkastet om regeringens overvejelser for og imod indførelse af denne meget alvorlige skærpelse.

For så vidt angår den forudsatte fordobling af bødestrafen ved besiddelse af stoffer til eget forbrug finder Stenbroens Jurister det relevant at gøre opmærksom på, at tidligere bødeskærper på dette område ikke har reduceret antallet af overtrædelser. Hverken indførelse af den såkaldte nultolerancepolitik i 2004 eller firdoblingen af bøderne i 2007 har reduceret antallet af straffesager om besiddelse af stoffer til eget brug. Tværtimod er antallet af sager mere end tredoblet fra knap 6.500 sager i 2002 til over 22.000 sager sidste år.²

- Stenbroens Jurister fraråder de foreslåede straffskærper mod stofbrugere, herunder i særdeleshed anvendelsen af fængselsstraf for besiddelse af euforiserende stoffer til eget brug.
- Stenbroens Jurister opfordrer regeringen til at supplere bemærkningerne til lovforslaget med sine overvejelser for og imod de brugerrettede straffskærper, herunder i særdeleshed om anvendelsen af fængselsstraf for besiddelse af euforiserende stoffer til eget brug.

Betydning for straffeattesten

Efter gældende regler fremgår overtrædelser af loven om euforiserende stoffer kun på den private straffeattest, hvis der er idømt fængselsstraf. Forskydningen af fængselsstraf til at omfatte gentagelsesovertrædelser i en målrettet skærpet strafzone, selvom der alene er tale om eget brug, vil derfor ikke blot betyde, at overtrædelser, som i dag afgøres med bødestraf, vil udløse en fængselsstraf. Det vil efter lovudkastet også få som konsekvens, at forholdet vil fremgå af straffeattesten.

---

¹ REU 2017-18, alm.del, endeligt svar på spørgsmål 384.

² Oplysninger fra Rigsadvokaten samt Houborg & Mulbjerg Pedersen (2013): Håndhævelse af narkotikalovgivningen vedr. besiddelse af illegale stoffer til eget forbrug efter 2004. Tilgængelig på justitsministeriet.dk

Oplysninger om, at en person har været i ulovlig besiddelse af euforiserende stoffer til eget brug, har karakter af personlige helbredsoplysninger, som borgerne i almindelighed har særlig ret til fortrolighed omkring. Oplysninger af denne type bør efter Stenbroens Juristers opfattelse som klar hovedregel ikke fremgå af straffeattesten, som det kan være nødvendigt at fremvise i forbindelse med jobsøgning.

Bemærkninger på en straffeattest kan få negativ betydning for en persons evne til at komme i arbejde. Det kan ske direkte ved, at en potentiel arbejdsgiver konkret fravælger ansøgeren på grund af anmærkningen. Det kan også ske indirekte ved, at den dømte afstår fra at søge arbejde eller afbryder dialogen med en potentiel arbejdsgiver, der beder om en straffeattest. Denne konsekvens af lovforslaget er efter Stenbroens Juristers opfattelse særdeles kontraproduktiv, blandt andet fordi udelukkelse fra arbejdsmarkedet kan øge risikoen for at den pågældende igen involveres i en straffesag for overtrædelse af lovgivningen om euforiserende stoffer.

Hvis lovgiver ønsker at anvende fængselsstraf ved besiddelse af stoffer til eget brug, bør reglerne om Kriminalregisteret derfor justeres, så overtrædelsen ikke fremtræder på straffeattesten.

- Stenbroens Jurister anbefaler, at fængselsstraf for besiddelse af euforiserende stoffer til eget brug sidestilles med bødestraf, således at forholdet undtages fra optagelse i Kriminalregisterets afgørelsesdel eller på anden måde sikres undtaget fra optagelse på den private straffeattest.

Forholdet til advarselsreglen

Efter gældende ret skal der ikke straffes for besiddelse mv. af stoffer til eget brug, hvis sociale forhold taler for at meddele en advarsel og besiddelsen af stoffet er udslag af en stærk afhængighed.

Denne vigtige undtagelse følger af lov om euforiserende stoffer § 3, stk. 1, 3. pkt., samt af fast retspraksis og instrukser i politiet og anklagemyndigheden. I selve lovteksten og forarbejderne bag affattelsen af undtagelsen i 2007 fremgår det imidlertid ikke klart og præcist, at advarsel *skal* anvendes, når betingelserne er opfyldt.

Stenbroens Jurister lægger til grund, at der med lovforslaget ikke ønskes nogen ændring af advarselsreglen. Som det er regeringen bekendt, har der imidlertid været ganske betydelige udfordringer med at få anvendt advarselsreglen korrekt i praksis. For ikke at underminere myndighedernes vigtige, igangværende arbejde med at sikre reglens anvendelse, vil det være hensigtsmæssigt at anføre direkte i bemærkningerne, at lovforslaget ikke ændrer på, at

advarselsregelen fortsat skal anvendes, når betingelserne er opfyldt, så lovforslaget ikke kan give anledning til fortolkningstvivil.

- Stenbroens Jurister anbefaler, at det tilføjes i bemærkningerne, at lovforslaget ikke har til hensigt at påvirke anvendelsen af advarselsreglen i lovgivningen om euforiserende stoffer efter gældende ret.

Stenbroens Jurister er opmærksomme på, at regeringen vil tydeliggøre advarselsreglen i lovgivningen om euforiserende stoffer i dette folketingsår, men vi finder fortsat præciseringen i nærværende lovforslag væsentlig, da lovændringen ifølge udkastet vil træde i kraft, før regeringen i februar fremsætter et lovforslag om advarselsreglen.

Regelanvendelsen i øvrigt

Det er Stenbroens Juristers opfattelse, at lovudkastet i øvrigt er uklart på en række områder, der kan få væsentlig betydning for retsanvendelsen.

Det er for Stenbroens Jurister uklart, hvorvidt en overtrædelse af lov om euforiserende stoffer ved besiddelse til eget brug i en målrettet skærpet strafzone konkret skal have en relation til de aktiviteter, der er egnet til at skabe utryghed og som har været udslagsgivende for udpegningen af zonen, før den foreslåede strafs-kærpelse skal anvendes.

Det er fx uklart, hvorvidt en person, der bor indenfor en målrettet skærpet strafzone og ulovligt besidder små mængder stoffer til eget brug på sin bopæl med henblik på indtagelse dér, vil skulle idømmes dobbelt bøde eller eventuelt fængselsstraf, selvom stoffet ikke er købt indenfor zonen. Samme problemstilling gør sig gældende i andre tilfælde, hvor en person færdes eller opholder sig i en målrettet skærpet strafzone i ulovlig besiddelse af små mængder stoffer til eget brug, uden at stofferne er købt i zonen eller påtænkt indtaget i området.

Der vil efter Stenbroens Juristers opfattelse være geografiske områder, hvor det kan være forbundet med særlige problemer at oprette en målrettet skærpet strafzone, fx fordi det er naturligt eller nødvendigt for stofbrugere at færdes eller opholde sig i området for at benytte rådgivnings- og behandlingstilbud eller skadesreducerende tilbud som stofindtagelsesrum og varmetuer mv. Lovudkastet forholder sig imidlertid ikke til, hvorvidt der ved udpegning af en målrettet skærpet strafzone eller ved den konkrete fastsættelse af straf skal tages hensyn til sådanne forhold.

- Stenbroens Jurister anbefaler, at det præciseres i lovforslaget, hvordan lovgivningen forventes anvendt i tilfælde, hvor personer besidder stoffer til eget brug i en målrettet

skærpet strafzone, men uden forholdet har forbindelse til de aktiviteter, der har dannet grundlag for udpegningen af zonen.

- Stenbroens Jurister anbefaler, at der tilføjes bemærkninger til lovforslaget om, hvilke hensyn der skal tages til adgangen til og den faktiske anvendelse af rådgivningstilbud behandlingssteder og skadesreducerende tilbud mv. ved udpegningen af en målrettet skærpet strafzone eller ved den konkrete fastsættelse af straf.

Stenbroens Jurister har ikke yderligere bemærkninger til lovudkastet.

Med venlig hilsen

Stenbroens Jurister

Filip Soos

Jurist